

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.21.183.39

**Inventaris van het archief van M.H.
Jansen [levensjaren 1817-1893],
(1820) 1848-1888**

J.A.A. Bervoets

Nationaal Archief, Den Haag 1992

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	7
Inhoud en structuur van het archief.....	8
Aanvullingen.....	8
Verantwoording van de bewerking.....	8
Verwant materiaal.....	9
Beschikbaarheid van kopieën.....	9
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Collectie 239 M.H. Jansen

Periodisering:

archiefvorming: 1848-1888

oudste stuk - jongste stuk: 1820-1888

Archiefbloknummer:

C24546

Omvang:

28 inventarisnummer(s); 0,40 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Jansen, Martin Henry, (1817-1893)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief van M.H. Jansen (1817-1893), die actief was op het gebied van de ontwikkeling van de scheepvaart, bevat onder meer adviezen van Jansen aan het Ministerie van Koloniën uit 1848-1850, stukken betreffende zijn werkzaamheden voor een stoomvaartverbinding van Vlissingen en Norfolk met de Verenigde Staten in de jaren 1869-1874 en stukken van zijn deelnames aan de Nederlandse delegatie bij de internationale commissie voor het tonnage in Constantinopel, de internationale conferentie te Parijs ter bescherming van onderzeese telegraafkabels en de internationale conferentie te Parijs voor de vrije doorvaart door het Suezkanaal.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Collectie 239 M.H. Jansen, nummer toegang 2.21.183.39, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Jansen, M.H., 2.21.183.39, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Martin Henry Jansen werd op 11 augustus 1817 in Antwerpen geboren. Met de deelname aan de beschietingen op de Schelde tijdens het uitbreken van de Belgische opstand begon op hij 13-jarige leeftijd een glansrijke marineloopbaan, waarin hij zich ontwikkelde tot wetenschappelijk expert op allerlei gebied. Van 1848 tot 1850 was hij tijdelijk werkzaam bij het Ministerie van Koloniën om de minister te adviseren bij zijn maritiem beleid. Hier maakte hij een begin met zijn statistische documentatiemethode dat als grondslag zou dienen voor verdere maritieme studies. In 1864 verscheen bijvoorbeeld *De omwenteling van het zeewezen*, een bijdrage tot de verzekering van onze onafhankelijkheid: hierin voerde hij een pleidooi voor de invoering van pantserschepen, zoals die datzelfde jaar tijdens de Amerikaanse burgeroorlog in stelling werden gezet.

Hij was tijdens zijn tochten bevriend geraakt met de Amerikaanse marinier M.F. Maury, die bereid was om met hem een zakenrelatie aan te gaan.

In 1869 deed hij via een brochure een voorstel tot oprichting van een stoomvaartmaatschappij die een verbinding zou moeten maken tussen de Verenigde Staten, Norfolk en Vlissingen. Het voorstel leidde niet direct tot resultaat, maar uiteindelijk verwezenlijkte de Nederlandsch-Amerikaansche Stoomvaart Maatschappij zijn denkbeelden.

Jansen werd in 1873 benoemd tot voorzitter van de Nederlandse delegatie voor de internationale commissie van Constantinopel, die een regeling moest vaststellen voor de meting van de laadruimte van schepen. Dit was nodig om de tarieven vast te stellen voor internationale tollens als het vijf jaar tevoren opengestelde Suezkanaal. Het jaar daarop werd Jansen - wellicht vanwege zijn kennis op maritiem gebied - lid van de Raad van State. Hij werd nog voor twee internationale conferenties door het Ministerie van Buitenlandse Zaken uitgezonden: voor de bescherming der onderzeese telegraafkabels in 1882 en voor de vrije doorvaart in het Suezkanaal in 1885.

Op 9 december 1893 overleed Jansen in Den Haag.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het hier beschreven archiefgedeelte bevond zich oorspronkelijk in het Nederlands Economisch-Historisch Archief. In 1972 werd een deel ervan overgedragen aan de Tweede Afdeling van het Algemeen Rijksarchief en van een voorlopige lijst voorzien. Twintig jaar later volgde hierop een aanvulling.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Bruikleen

Inhoud en structuur van het archief

AANVULLINGEN

Gezien het feit dat Jansen ook als marineofficier belangrijke onderzoeken deed en adviezen verstrekke, is het niet uitgesloten dat er ook elders verspreide manuscripten en stukken van zijn hand aanwezig zijn. Deze lijst blijft derhalve zijn voorlopig karakter behouden.

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

De inventarislijst die in 1972 werd gemaakt, werd herzien: de beschrijvingen werden nader ingedeeld om het verband van de stukken met Jansens bemoeienissen duidelijk te maken. Voor een volledig systematische indeling bleek het archief te weinig omvangrijk.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN

- 1-4** Stukken betreffende adviezen van Jansen, tijdelijk te werk gesteld bij het Ministerie van Koloniën.
1848-1850
- 1** Aantekeningen, bestemd voor een overzicht van beschikkingen van de Nederlandse regering ten aanzien van scheepvaartregelingen in Nederlandsch-Indië ten behoeve van een scheepvaartwet. 1850
 - 2** Aantekeningen naar aanleiding van consulaatsrapporten over de handel in China in 1848-1849.
 - 3** Aantekeningen van Janssen over de handel op Nederlandsch-Indië, met een gehectografeerde nota aan de Staten-Generaal "omtrent de scheepvaartregten in verband tot Nederlandsche handel en koloniën in 't bijzonder". 1850 en z.j.
 - 4** "Nota over Englands doel ten opzichte van den handel op Nederland...", bestemd voor het Ministerie van Koloniën en prins Hendrik, met aantekeningen over Nederlands-Engelse betrekkingen ten aanzien van de koloniën en het Engelse scheepvaartbeleid. 1850.
- 5-11** Stukken betreffende zijn werkzaamheden voor een stoomvaartverbinding van Vlissingen en Norfolk met de Verenigde Staten.
1869-1874.
- 5** Brochure Een brug over den oceaan, met vervolgbrochure Stoomvaart op Amerika, goedkooper brood, meer werk, en ingekomen pamfletten. 1869.
 - 6** Adressen van Janssen en de Kamer van Koophandel in Middelburg, met stukken betreffende verzoeken om regeringssubsidie voor een stoomvaartverbinding met de Verenigde Staten. 1869.
 - 7** Ingekomen brieven van Amerikaanse handelsrelaties. 1869-1874.
 - 8** Krante-artikelen over een mogelijke stoomvaartverbinding met de Verenigde Staten. 1869-1872.
 - 9** Aantekeningen van Janssen over handelsmogelijkheden met de Verenigde Staten en over de vorderingen van zijn werk. 1869-1871.
 - 10** Stukken betreffende een poging tot oprichting van de Nationale Stoomvaart Maatschappij. 1870.
 - 11** Ingekomen brochure Stoomvaart Vlissingen- New York,

handelingen en bescheiden betreffende het voorstel van vijf leden der Tweede Kamer [...], met aantekeningen van Jansen. 1872.

- 12-16** Stukken betreffende Jansen als hoofd van de Nederlandse delegatie bij de internationale commissie voor het tonnage in Constantinopel. 1873-1877.
- 12** Aantekeningen van Jansen, houdende een uiteenzetting van zijn standpunt. 1873.
 - 13** Ingekomen brieven van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. 1873-1875.
 - 14** Brievenboek van uitgaande brieven naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken. 1873-1875.
 - 15** Processen-verbaal van vergaderingen van de internationale commissie, met bijlagen. Gedrukt. 1873.
 - 16** Ingekomen overdruk van een artikel in De gids over 'Scheepsmeting' van C.L. Loder, met briefwisseling van Janssen, lid van de Raad van State, met de ministeries van Buitenlandse Zaken en Financiën over de uitleg van bepalingen inzake scheepsmetingen. 1874-1877.
- 17-20** Stukken betreffende Jansen als lid van de Nederlandse delegatie op de internationale conferentie te Parijs ter bescherming van onderzeese telegraafkabels. 1862-1887.
- 17** Kaarten van onderzeese telegraafverbindingen, met ter documentatie verzamelde stukken. 1862-1873 en z.j.
 - 18** Briefwisseling van Jansen.
 - 19** Processen-verbaal van de conferentie.
 - 20** "Het Suez-kanaal en de kabeltelegraaf", manuscript van een artikel voor de Nieuwe Rotterdamse Courant. Februari 1887.
- 21-23** Stukken betreffende Jansen als lid van de Nederlandse delegatie op de internationale conferentie te Parijs voor de vrije doorvaart door het Suezkanaal. 1885-1888.
- 21** Ingekomen brieven van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, met een verzameling afschriften van zijn missives. 1885-1888.
 - 22** Proces-verbaal van de conferentie, met officiële Engelse vertaling. 1885.
 - 23** Ingekomen Franse en Engelse regeringspublicaties naar aanleiding van de conferentie. 1885, 1888.
- 24-26** Overige stukken. 1870-1885.
- 24** Ingekomen manuscript, getiteld "De verzoening, nationaliteit en nationaal belang", houdende een

-
- voorstel tot oprichting van een nationale verzoeningspartij als alternatief voor conservatieven, antirevolutionairen en liberalen, met kritische marginale aantekeningen van Jansen. 1870.
- 25** "De staat en de volksvlucht". Manuscript van Jansen, met correspondentie. 1870.
- 26** Aantekeningen van Jansen, lid van de Raad van State, bij een artikel 'Meting van zeeschepen', door S. Stapert, in *De zee*, tijdschrift gewijd aan de belangen der Nederlandsche stoom- en zeilvaart, met stukken betreffende een advies aan het Ministerie van Financiën over een adres van reders om herziening van de regelingen dienaangaande. 1885.
- 27-28** Stukken, waarvan het verband met M.H. Jansen niet gebleken is. 1820-1839.
- 27** Statistiek van de residentie Bantam over 1820, opgemaakt door de resident aldaar. 1821., 1 band.
- 28** Manuscript, vermoedelijk een afschrift van het "Algemeen verslag der krijgsaangelegenheden ter Westkust van Sumatra van 1819 - 1835" door kolonel F.V.A. de Stuers ingevolge het Indisch besluit van 22 augustus 1836, nr. 1. December 1836.
Een officiële kopie met een daaraan toegevoegd "overzicht" bevindt zich in het archief van het Ministerie van Koloniën, 1813-1849, inventarisnummer 4136.